

Vlaams
Parlement

vergadering **C190 – LAN11**
zittingsjaar 2012-2013

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 25 april 2013

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Dirk Peeters tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het Natuurrapport 2012 ‘Beleidsvaluatie natuurbeleid in landbouwgebied’ - 1155 (2012-2013)	3
Vraag om uitleg van mevrouw Tine Eerlingen tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de transitie naar een duurzaam landbouw- en voedingssysteem - 1442 (2012-2013)	5
Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de registratie van arbeidsongevallen in de land- en tuinbouwsector - 1476 (2012-2013)	9
Vraag om uitleg van de heer Dirk Peeters tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het bijenplan van de federale overheid, meer bepaald de FOD Volksgezondheid, en de relatie met de Vlaamse aanpak van de bijenproblematiek - 1301 (2012-2013)	
Vraag om uitleg van mevrouw Tinne Rombouts tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het actieplan voor de bijen - 1331 (2012-2013)	
Vraag om uitleg van mevrouw Tine Eerlingen tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de bijenproblematiek, het federaal bijenplan en een verbod op het gebruik van neonicotinoïden - 1372 (2012-2013)	11
Vraag om uitleg van mevrouw Tinne Rombouts tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de subsidie voor boslandbouwsystemen in Vlaanderen - 1420 (2012-2013)	19

■

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

Vraag om uitleg van de heer Dirk Peeters tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het Natuurrapport 2012 ‘Beleidsevaluatie natuurbeleid in landbouwgebied’ - 1155 (2012-2013)

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: Recent verscheen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) het Natuurrapport 2012. Een onderdeel daarvan is de evaluatie van het natuurbeleid in het landbouwgebied. Naast de erosiebestrijding wordt ingezoomd op het vogelbeheer in landbouwgebieden. We onderscheiden akker- en weidevogels.

Op dit vlak meldt het rapport niets nieuws en bevestigt het alleen maar wat we al lang weten. Met het vogelbestand op het platteland loopt het grondig mis. De achteruitgang van de weide- en akkervogels is blijkbaar niet meer te stuiten, ondanks de maatregelen in kerngebieden en in zoekzones op het platteland. Ik denk aan de leeuwerikvlakjes, de faunaranden, aangepast maaibeheer, behoud van graanstoppels en dergelijke.

Maar niet alleen de vogels hebben het moeilijk in de landbouwgebieden. Denk maar aan het verdwijnen van de botanische diversiteit en van vele insecten zoals vlinders en bijen. Die kregen hier al heel wat aandacht. Deze signalen zijn veelzeggend en maken duidelijk dat de milieukwaliteit van het platteland er zeer slecht aan toe is. Nog een bewijs daarvan is dat bijen het vaak beter doen in een stedelijke omgeving dan op het platteland. Dat is verontrustend.

Het rapport geeft ook enkele beleidsaanbevelingen. Gelukkig wil ook Europa forser inzetten op de biodiversiteit op het platteland. Tegen 2020 wil men effectieve resultaten.

Minister-president, welke conclusies trekt u uit het Natuurrapport 2012 op het vlak van de voorgestelde beleidsevaluatie? Ziet u kansen om met het nieuwe plattelandsbeleid dat in de steigers staat, tegemoet te komen aan de gestelde problemen rond de vogelstand op het platteland? Zo ja, hoe? Welke kansen biedt het Europees gemeenschappelijk landbouwbeleid op het vlak van vergroening om deze negatieve trend voor het vogelbeheer om te buigen?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer Peeters, de land- en tuinbouw spelen een grote rol in Vlaanderen voor een grote verscheidenheid van planten en dieren. Zeker voor de aan de landbouw gerelateerde soorten zoals akker- en weidevogels spelen de landbouwpercelen een belangrijke rol en kan agrarisch natuurbeheer de leefkwaliteit van deze soorten verbeteren.

Het is een uitdaging voor de land- en tuinbouwer – dat is niet nieuw – om de biodiversiteitsdoelstellingen te realiseren binnen de economische context van de landbouwbedrijfsvoering. Die doelstellingen zijn ruimer dan alleen vogels. Het beleid moet proberen de juiste instrumenten daarvoor aan te reiken zodat elk land- en tuinbouwbedrijf dat concreet kan realiseren.

Ik zal niet in detail ingaan op al onze maatregelen. Ik overloop de voornaamste. Door beheerovereenkomsten aan te bieden, geeft de Vlaamse overheid de mogelijkheid aan de landbouwers om binnen hun bedrijfsvoering extra inspanningen te leveren voor de biodiversiteit op hun bedrijf. Ik verwijs naar de digitale praktijkgids Landbouw en Natuur. Daarmee wil het departement de land- en tuinbouwsector sensibiliseren voor het verbeteren van de natuurwaarden in hun bedrijfsvoering. Ik denk aan het project Draagvlakverbreding Landbouw en Milieu. Samen met het departement Leefmilieu en de andere overheden worden jaarlijks projecten rond draagvlakverbreding ondersteund. Ik denk aan de Werkgroep Agrarisch Natuurbeheer en Agrobiodiversiteit (AGNABIO). Samen leveren we inspanningen

inzake agrarisch natuurbeheer en biodiversiteit; die worden gebundeld. Binnen deze werkgroep kunnen bijvoorbeeld knelpunten worden aangekaart.

Uit de aanbevelingen van het Natuurrapport leid ik af dat er, hoewel reeds tal van instrumenten aanwezig zijn, toch nog optimalisaties nodig zijn om het agrarisch natuurbeheer in Vlaanderen te optimaliseren. Ik reken daarom op de diverse Vlaamse instanties die betrokken zijn bij het agrarisch natuurbeheer om hun krachten te bundelen en maximaal in te zetten op samenwerking.

In de aanloop naar het nieuwe plattelandsprogramma voor 2014-2020 zijn vorig jaar in de schoot van die werkgroep die ik daarnet heb vernoemd, de bestaande beheersovereenkomsten geëvalueerd, en zijn er voorstellen geformuleerd om bestaande beheersovereenkomsten te optimaliseren en nieuwe te introduceren. De aanbevelingen van het Natuurrapport, zoals die van de noodzaak van een gebiedsgerichte en gebiedsspecifieke aanpak, zijn ook mee in overweging genomen bij die evaluatie.

Dit is dus een zeer waardevol rapport. We hebben daar niet op gewacht. Die werkgroep heeft hard gewerkt aan het optimaliseren van de bestaande instrumenten en heeft bekeken of er nog bijkomende initiatieven moeten worden genomen, zoals die gebiedsgerichte en gebiedsspecifieke aanpak.

Het Europese plattelandsbeleid gaat door op de ingeslagen weg en geeft kansen om ook in het nieuwe plattelandontwikkelingsprogramma in te zetten op instrumenten zoals beheersovereenkomsten en sensibilisatieprojecten. Ik ga ervan uit dat mijn collega, minister Schauvliege, de beleidsaanbevelingen van het Natuurrapport zal meegeven aan de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) bij het uitwerken van de nieuwe beheersovereenkomsten voor de bescherming van weide- en akkervogels in het nieuwe plattelandsprogramma. Ik denk onder meer aan de gebiedsgerichte aanpak waarover ik het net al had en waarbij de genomen maatregelen zijn afgestemd op de diersoorten van het gebied in kwestie.

Wat de concrete invulling van de vergroening betreft, liggen op Europees vlak momenteel nog niet alle kaarten op tafel, waardoor ook de concrete Vlaamse invulling nog moet worden bepaald. Duidelijk is evenwel dat de genomen vergroeningsmaatregelen een gunstige invloed zullen hebben op de milieukwaliteit en de biodiversiteit van de Vlaamse land- en tuinbouw. Ik ben er wel van overtuigd dat, naast de vergroening in de eerste pijler, voornamelijk de tweede pijler van het gemeenschappelijk landbouwbeleid de meeste kansen biedt om een sensibiliserend en stimulerend beleid te voeren qua agrarisch natuurbeheer. Daarmee kunnen we de individuele landbouwers en groepen van landbouwers motiveren om zich te engageren om de biodiversiteit op bedrijfsniveau en op gebiedsniveau te versterken.

De uitdaging is dus biodiversiteit stimuleren en bewaren, maar er is ook de economische context. Dat wil ik nogmaals onderstrepen. Met de instrumenten die we hebben, met de evaluatie, met de bijkomende elementen blijven we daar hard aan werken.

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben blij dat u ook even hebt aangehaald dat we moeten werken in de richting van meer gebiedsgerichte visies. Dat was immers een van de aanbevelingen uit het rapport. Anderzijds moet het nieuwe plattelandsbeleid dat in de steigers staat, ook meer aandacht hebben voor meer continuïteit en rechtszekerheid voor de landbouwer. Bij de beheersovereenkomsten heeft men in het verleden immers toch wel wat fragmentarisch gewerkt. Sommige beheersovereenkomsten bestaan niet meer, sommige waren beperkt in de tijd, een deel is slechts geënt op een bepaald segment. Ik kom dan terug op een voorstel dat ik vroeger al eens heb gedaan in deze commissie: men moet proberen te werken met beheersovereenkomsten per bedrijf. Als men kijkt naar gebieden en omgevingen waar landbouwers actief zijn, dan kan één beheersovereenkomst alle facetten behelzen. Nu gaat het alleen over water, dan over het botanische, dan over kleine landschapselementen, dan over akkervogels, dan over

weidevogels. Een bedrijf in de polder is een ander bedrijf dan een bedrijf in de Kempen: dat spreekt vanzelf. Als men met gebiedsgerichte visies werkt, dan kan men de aandachtspunten van een bedrijf in zijn geheel beter daarin incorporeren. Dat biedt meer kansen. Als dat het nieuwe plattelandsbeleid wordt, dan zie ik ter zake wel kansen. We moeten dat eens goed bekijken vanuit dat oogpunt wanneer we daar kennis van kunnen nemen hier.

Minister-president Kris Peeters: Minister Schauvliege heeft natuurlijk een belangrijke bevoegdheid in dezen.

De heer Dirk Peeters: Ik heb de vraag toch bewust aan u gesteld.

Minister-president Kris Peeters: Ik heb daar geen probleem mee. De continuïteit en de rechtszekerheid voor land- en tuinbouwers zijn belangrijke punten. Dat is terecht. Ik zal dat samen met u blijven bewaken. Mocht mijn collega daar niet voldoende aandacht aan besteden, dan zal ik haar daaraan herinneren.

De heer Jos De Meyer: Mijnheer Peeters, ik hoor u terecht pleiten voor een meer gebiedsgerichte aanpak, voor een meer integrale benadering. Zou het fout zijn, mochten de beheersovereenkomsten in een volgende regering behoren tot het bevoegdheidspakket van de minister van Landbouw? Is dat ook mee uw pleidooi? Mogelijk zou dat een meer efficiënte werking toelaten.

De heer Dirk Peeters: Dat hangt ervan af hoe men dat invult. Waar dat zit, is voor mij geen probleem. Ik wil alleen resultaten, want we zitten al lang met die beheersovereenkomsten. We hebben daar tien jaar ervaring mee en we zetten geen flinke stappen vooruit. Die conclusie mag zonder veel discussie worden aanvaard, lijkt me. Als Landbouw dat op zich wil nemen, in de geest van een kwaliteitsverbetering van plattelands- en biodiversiteitsdoelstellingen, dan mag dat.

De heer Jos De Meyer: Ik ben blij met dat standpunt namens uw fractie. Minister-president, onze fractie zou er immers niet tegen zijn als een aantal van die bevoegdheden aan de minister van Landbouw en zijn administratie zouden worden toebedeeld, uiteraard ook met de bijhorende financiële middelen.

Minister-president Kris Peeters: Zeker. En dan met Dierenwelzijn, dat wordt een mooie portefeuille. *(Gelach)*

De heer Dirk Peeters: Daar zijn we het dus niet over eens. Dat weet u.

De heer Jos De Meyer: Maar daar gaat het gesprek van vandaag niet over. Wat dat betreft, delen we niet volledig elkaars mening.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Tine Eerlingen tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de transitie naar een duurzaam landbouw- en voedingssysteem - 1442 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Minister-president, eind januari 2013 werd in deze commissie een gedachtewisseling georganiseerd over het rapport 'Transitie naar een duurzaam landbouw- en voedingssysteem in Vlaanderen: een systeemanalyse'. Net als verschillende andere subsystemen wordt ook het landbouw- en voedingssysteem geconfronteerd met knelpunten en grote uitdagingen, zoals de druk door onder andere de groeiende wereldbevolking die gevoed moet worden, de schaarser wordende hulpbronnen, de

klimaatveranderingen en dergelijke zaken meer. Hierdoor zal het huidige systeem moeten evolueren naar een meer duurzaam systeem. Als we dit systeem aanhouden, komen we in de problemen. Er hebben altijd al transities plaatsgevonden, maar het is ook mogelijk om transities bewust op gang te brengen of te versnellen en zo te oriënteren in een meer duurzame richting, zo blijkt uit het rapport.

Technologische oplossingen alleen zullen niet volstaan om de milieu- en andere uitdagingen aan te gaan. De huidige problemen in de landbouw vereisen echt een andere aanpak, een andere manier van denken. In het voorgestelde rapport werd onderzocht hoe het huidige landbouw- en voedingssysteem in elkaar zit van productie tot consumptie, waar de knelpunten en spanningsvelden zitten, in welke richting het systeem kan evolueren, met een aantal toch wel vernieuwende systeemconfiguraties, regime-niches, die kansen kunnen bieden voor een duurzaam landbouw- en voedingssysteem, zoals stadslandbouw, biologische landbouw, anders gaan eten en nieuwe manieren van produceren.

Enkele aanbevelingen van het rapport zijn om na te gaan welke niches een grotere duurzaamheidswinst kunnen leveren en om te bekijken welke innovaties er al op dit moment aan de gang zijn en welke vormen van samenwerking met andere netwerken een interessante bijdrage kunnen leveren.

De coördinator van het rapport pleit er ook voor om andere belanghebbenden en wetenschappelijke experts te betrekken. Die transitie is natuurlijk een gedeelde verantwoordelijkheid van alle betrokken actoren, van ondernemers, kennisinstellingen, investeerders, en de overheid, maar ook maatschappelijke organisaties en de consument.

Minister-president, hoe staat u tegenover deze systemanalyse? In welke mate zult u een verder traject ondersteunen? Is er op dit moment al een concreet traject voor de uitdieping van dat rapport in samenwerking met het middenveld? Want dat ontbrak nog een beetje.

Hoe zal het transitiedenken worden meegenomen in de uitwerking van pijler I en pijler II van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB)? En ook in de uitwerking van het Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling III (PDPO III)? Er zijn toch een aantal mogelijkheden waarin dit kan worden opgenomen?

Experimenten zijn zeer belangrijk om na te gaan wat er al of niet werkt. Hoe kunnen we vernieuwende dingen uitproberen? Waarom wordt binnen Vlaanderen in Actie (ViA) – waar toch een aantal transitieprojecten lopen – landbouw en voeding niet als thema opgenomen? Voeding is toch ook één van de grote uitdagingen voor de toekomst. Kan hierover geen bijkomend project opgestart worden?

Het Limburgplan besteedt op dit moment maar 2 bladzijden van de 140 aan landbouw. Kan er niet meer aandacht besteed worden aan een verdere ontwikkeling van de voedingsindustrie? Zijn er nog verdere mogelijkheden om vernieuwende experimenten op die cruciale momenten te gaan toepassen?

De heer Jos de Meyer: U hebt uw probleemstelling terecht heel ruim gesteld, collega Eerlingen. U hebt ook terecht gewezen op de groeiende wereldbevolking en de schaars geworden hulpbronnen. Uw zorg rond duurzaamheid wordt door deze gehele commissie gedeeld, denk ik. Ik vind persoonlijk wel dat in het beleid dat de voorbije tien, vijftien, twintig jaar gevoerd is – en zeker de laatste tien jaar – er bijzonder veel nadruk lag op deze duurzaamheid.

De reden waarom ik reageer, is vanwege uw voorbeelden zoals stadslandbouw en biologische landbouw. Ik denk dat die al onze waardering en steun verdienen, en ik vind trouwens dat er in deze legislatuur op dat vlak ook al heel grote inspanningen zijn geleverd: recentelijk nog, minister-president, met uw laatste beslissing vorige week vrijdag inzake de biologische landbouw.

Maar als ik de uitdagingen zie, mevrouw Eerlingen, die u in uw inleiding geschetst hebt over de wereldproblematiek, dan denk ik dat er verschillende wegen moeten worden bewandeld. Ik gebruik graag het beeld van enerzijds de trage wegen en anderzijds de gewestwegen. Ik ga op zondagnamiddag graag eens wandelen langs de trage wegen. Toen mijn kinderen nog naar de lagere school gingen, konden ook zij gebruikmaken van het pad langs de trage wegen. Als ik mij echter 100 kilometer moet verplaatsen, gebruik ik liever de gewestwegen.

Ik denk dat dit ook geldt op landbouwgebied. Als je de immense uitdagingen ziet die er zijn, dan denk ik dat er in het kader van duurzaamheid mag en moet worden gekeken naar kleinschaligheid en naar een aantal niches, maar dat we aan de andere kant toch ook rekening moeten houden met die immense uitdagingen waar we voor staan in Vlaanderen, België en Europa en op mondiaal vlak.

Mevrouw Eerlingen, ik wou dit spontaan even zeggen naar aanleiding van uw probleemstelling, die ik voor het overige onderschrijf.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Mooie vergelijking, voorzitter: trage wegen en Vlaamse wegen.

Het rapport met als volledige titel ‘Transitie naar een duurzaam landbouw- en voedingsstelsysteem in Vlaanderen: een systeemanalyse’ is geschreven door een aantal mensen: professor Erik Mathijs, Frank Nevens en Philippe Vandenbroeck. Die hebben dat gedaan in opdracht van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) in het kader van het Milieurapport. De studiedienst van het Departement Landbouw en Visserij heeft meegewerkt aan dit rapport, en het rapport heeft als doel het maatschappelijk debat en de visievorming rond een duurzamer landbouw- en voedingsstelsysteem wetenschappelijk te ondersteunen.

Het voedselsysteem is opgenomen in de tweede Vlaamse strategie voor duurzame ontwikkeling als een systeem waarin fundamentele langetermijnveranderingen in de richting van een duurzame ontwikkeling nodig zijn. Die strategie past in een methodologische verandering binnen het transitie-management. Naar aanleiding van de voorstelling van het rapport hebben de commissieleden reeds uitgebreid vragen kunnen stellen aan de auteurs. De onderzoekers zijn in hun systeemanalyse op een gedegen, maar pragmatische wijze te werk gegaan. Ze hebben het landbouw- en voedingsstelsysteem zo overzichtelijk mogelijk in kaart gebracht. Het is de bedoeling op deze manier het denken in termen van grotere gehelen en systemen bij de stakeholders te bevorderen.

Er is interesse in dit document in Vlaanderen en daarbuiten. De Europese Commissie heeft al interesse getoond. Ook in Canada is er misschien interesse. Dit toont aan dat er een reële behoefte is aan een wetenschappelijk document om het debat te voeren.

De systeemanalyse vormt een onderdeel van een pretransitieproces dat vorig jaar heeft gelopen. Dit initiatief van een groep van een tiental personen uit verschillende instellingen en organisaties heeft de naam ‘The New Food Frontier’ gekregen. Het was de bedoeling na te denken over een langetermijnvisie op een bloeiend en ecologisch verantwoord agrovoedingscomplex waar boeren en andere ondernemers en mensen graag actief in zijn en waar de bevolking terecht fier op kan zijn.

Tijdens vijf interactieve en participatieve sessies heeft The New Food Frontier een richtinggevend kader vastgelegd waaraan een duurzaam landbouw- en voedingsstelsysteem zou moeten voldoen. Dat richtinggevend kader biedt een toetsingskader voor beelden van het toekomstig landbouw- en voedingsstelsysteem. Het biedt tegelijkertijd inspiratie om na te denken over hoe specifieke elementen uit het kader naar beelden van een toekomstig landbouw- en voedingsstelsysteem kunnen worden vertaald.

Dat leer- en analyseproces is nog niet voorbij. Momenteel analyseren zowel het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek als het Steunpunt Transitie voor Duurzame Ontwikkeling

bepaalde elementen uit de transitie en de transformatie van het Vlaams landbouw- en voedingsstelsel. Dit lijkt me een goede aanpak. Ik hoop dat de informatie die ik net heb verstrekt mevrouw Eerlingen kan helpen dit alles wat beter te plaatsen.

Het transitiedenkbeeld zal geen deel van de hervorming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid uitmaken. Daarvoor is het immers te zeer op de lange termijn gericht. Ik heb het Platform voor Landbouwonderzoek zelf gevraagd ter voorbereiding van het nieuw Vlaams Programmadoekument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO) een specifieke maatregel met betrekking tot het Europees Innovatiepartnerschap (EIP) op te nemen.

Deze maatregel moet de door de landbouwers gevraagde experimenten en dergelijke bevorderen. De administratie werkt momenteel de regelgeving uit. Bij de evaluatie van de ingediende projecten zal de verbetering van de duurzaamheid een belangrijk selectiecriteria vormen. Ook de keten zelf wil in overleg met maatschappelijke organisaties een concrete bijdrage aan de analyse leveren om tot een duurzamer stelsel te komen. Ik kan dit enkel toejuichen en verder ondersteunen.

Momenteel onderzoekt de administratie een concreet project van de Federatie Voedingsindustrie (Fevia) en de Boerenbond om een vervolproject uit te bouwen. Dit zal me binnenkort ter goedkeuring worden toegestuurd.

Experimenten in de sector zijn nodig. Mevrouw Eerlingen heeft in dit verband Vlaanderen in Actie en het Strategisch Actieplan voor Limburg in het Kwadraat (SALK) aangehaald. Ik ben ervan overtuigd dat we met betrekking tot de transitie in de voedingssector, wat in Vlaanderen toch ook een belangrijke sector is, echt zeer goed presteren. We moeten onze bedrijven alle kansen geven.

Er zijn in dit verband dertien thema's gekozen. We krijgen altijd te horen dat we moeten focussen. We focussen nu op die thema's. Ik hoop dat mevrouw Eerlingen op 30 april 2013 dat forum kan bijwonen. We kunnen niet alles hierin opnemen. Dit neemt niet weg dat ook voor de voedingsindustrie allerlei concrete initiatieven kunnen worden genomen. Ik heb net een aantal voorbeelden gegeven.

Ik ben ervan overtuigd dat we ook in het licht van het SALK nog verdere acties voor de land- en tuinbouw in Limburg zullen ondernemen. De tuinbouw en de fruitteelt vormen ginds immers een heel belangrijke sector. Het gaat misschien maar om twee pagina's, maar mevrouw Eerlingen moet zich geen zorgen maken. Ik zal in mijn hoedanigheid van minister van Landbouw voor de nodige dynamiek zorgen en maatregelen treffen. We hebben uit Limburg 736 fiches ontvangen. De landbouwsector en de voedingsindustrie zullen hier zeker een onderdeel van vormen.

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Ik dank de minister-president voor het antwoord. Het is de kwaliteit en niet de kwantiteit die telt. Indien de juiste intenties aanwezig zijn en indien de minister-president dit zelf wil opvolgen, heb ik daar alle vertrouwen in.

Ik wil nog even op de woorden van de voorzitter ingaan. Het is absoluut niet mijn bedoeling alles op een enkele richting toe te spitsen. Het is natuurlijk wel een feit dat er momenteel knelpunten zijn. Er wordt al werk gemaakt van nieuwe ontwikkelingen en innovatieve technieken, en ook van biologische landbouw. Het is niet dat er niets gebeurt. Op lange termijn komen er grote uitdagingen op ons af. We zullen een antwoord klaar moeten hebben.

Een echte transitie moet vanuit het middenveld komen, ze moet worden gedragen, maar ook gefaciliteerd en ondersteund worden door het beleid. Het stimuleren van innovatie is daarbij belangrijk, maar ook het geven van de juiste economische prikkels. Rond materialenbeleid is er heel veel gebeurd. De normen en de regelgeving werden aangepast. Misschien is er VLIF-steun (Vlaams Landbouwinvesteringsfonds) nodig voor experimenten. Dat ligt nu moeilijker omdat er een vastgestelde lijst is. Ik pleit voor ruimte in PDPO III voor experimenten en

pilootprojecten. U hebt er zelf naar verwezen dat dat in pijler II zou worden opgenomen. Dat is heel belangrijk zodat we over een paar jaar weten wat wel en wat niet werkt, en welke richtingen we kunnen inslaan in het licht van positieve ontwikkelingen voor onze landbouw- en voedingssector. We willen deze sectoren op termijn versterken. We moeten ze klaarstomen voor de toekomst.

De heer Jos De Meyer: Ik ben het eens met uw repliek.

Minister-president Kris Peeters: Ik ook.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

– *Mevrouw Tinne Rombouts treedt als waarnemend voorzitter op.*

■

**Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de registratie van arbeidsongevallen in de land- en tuinbouwsector
- 1476 (2012-2013)**

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Hoewel ongevallenpreventie in de landbouw grotendeels een federale materie is, schenkt ook Vlaanderen aandacht aan het thema. Dat mocht ik van u vernemen, minister-president, als antwoord op mijn schriftelijke vraag nummer 39 van 16 november 2009. Daarna heb ik nog gelijkaardige schriftelijke vragen gesteld.

In Vlaanderen werkt immers binnen het Instituut voor Landbouw en Visserijonderzoek (ILVO) het project PreventAgri rond risicoanalyse, vorming en informatie. In de mate van het mogelijke verzamelt PreventAgri ook gegevens over de arbeidsongevallen in de Vlaamse land- en tuinbouw. Dat gebeurt voornamelijk via persartikels, en daardoor worden zeker niet alle ernstige arbeidsongevallen in die documentatie opgenomen. Ook de gegevens van het federale Fonds voor Arbeidsongevallen zijn niet representatief voor de land- en tuinbouw omdat daarin enkel de cijfers geregistreerd worden van bedrijven met werknemers.

Het aantal ongevallen in de Vlaamse land- en tuinbouw dat het ILVO aangaf in het verslag over arbeids(on)veiligheid in de land- en tuinbouw kan dus niet anders zijn dan een schatting. Die statistische schatting plaatst de sector land- en tuinbouw echter wel al zeer hoog in de ongevallenstatistieken. PreventAgri vermeldde tot 2000 gemiddeld 627,4 geregistreerde arbeidsongevallen per jaar, zo vernam ik via een schriftelijke vraag, en in 2012 werden niet minder dan 21 dodelijke ongevallen geregistreerd.

Ik schrok van de berichten van het ILVO. Een statistische schatting van het aantal niet-dodelijke arbeidsongevallen in de landbouwsector loopt op tot 30 ernstige en 300 met letsel. Dat komt neer op ongeveer 7000 arbeidsongevallen per jaar. Ik was verrast door dat cijfer. Ik dacht dat het niet mogelijk was en daarom heb ik het niet genoteerd in mijn vraag. Ik vond de cijfers die ik van u kreeg al schrikwekkend hoog!

Om de preventie – ik weet, daar wordt werk van gemaakt – nog te verbeteren, zou een vollediger registratie uiteraard zinvol zijn. Vroeger gebeurde dat door het item ‘arbeidsongevallen’ op te nemen in de jaarlijkse landbouwenquête. Ik pleit er uiteraard niet voor om die opnieuw in te voeren, maar sinds 2000 zijn via die weg geen gegevens meer verzameld.

Minister-president, in antwoord op mijn schriftelijke vraag nummer 307 van 5 april 2012 stelde u daarover dat u uw administratie de opdracht hebt gegeven dit te bespreken met de federale diensten onder wier bevoegdheid de jaarlijkse landbouwenquête ressorteert. Zo is er weinig bijkomende administratie en beschikt u toch over meer rechtszekere, relevante cijfers.

Minister-president, zal het al dan niet voorkomen van gevaarlijke incidenten en arbeidsongevallen opnieuw worden opgenomen in de jaarlijkse landbouwenquête? Indien niet, welke andere manier wilt u laten uitwerken om de registratie van incidenten en ongevallen in de land- en tuinbouw correcter te registreren? De cijfers op zich zijn natuurlijk niet belangrijk, maar wel waar en in welke omstandigheden de ongevallen vooral voorkomen. Zo kan de preventie nog meer en beter gericht gebeuren.

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: Ik sluit me aan bij de vraag. De cijfers die de heer De Meyer aanhaalt, slaan mij met verstomming. Ik schrik er echt van. Het Fonds voor Arbeidsongevallen is een federale instelling. Daar hebben ze toch een registratie? We moeten toch geen nieuwe registratie opzetten als er al een bestaat? We kunnen daar toch eerst te rade gaan? De instelling doet ook aan ongevallenanalyse. Ze zullen toch wel registreren in welke sectoren die ongevallen gebeuren?

Mevrouw Tinne Rombouts: Minister-president, vaak wonen op die landbouwbedrijven gezinnen. De cijfers kunnen ons helpen om een preventiebeleid op te zetten. Is het aantal ongevallen met kinderen bekend? Dat zal wel gebeuren en dat is nog eens extra dramatisch omdat het ongeval op het eigen bedrijf gebeurt. Is dat dan een arbeidsongeval of niet?

Ik weet dat u dit een belangrijk thema vindt. Dit moet zeker in de preventie zitten. Misschien is het nog een apart thema. Het hele gezin leeft op de boerderij. De aanwezigheid van kinderen is een belangrijk aandachtspunt.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Elk arbeidsongeval dat we kunnen voorkomen, moet worden voorkomen door een goed beleid. Het thema mag niet alleen tot arbeidsongevallen worden beperkt, het hele gezin telt mee. Dat is een interessant element. Ik zal eens nagaan hoe we dat in kaart kunnen brengen en wat we kunnen doen op het vlak van preventie.

Mijnheer De Meyer, u vraagt eigenlijk naar het verzamelen van data en hoe een en ander verloopt. Uit contacten met de federale overheid blijkt dat het geen optie is om arbeidsongevallen terug op te nemen in de landbouwenquête. Het is juist de bedoeling om de landbouwenquête verder af te bouwen en administratief te vereenvoudigen. Daarom wordt zo veel mogelijk een beroep gedaan op bestaande databanken om gegevens te verzamelen, bijvoorbeeld op de gegevens van onze perceelsregistratiedatabank.

Onafhankelijk van het feit of de incidenten of ongevallen in de toekomst wel of niet geregistreerd zullen worden via de jaarlijkse landbouwenquête, kunnen deze reeds doorgegeven worden via preventagri@ilvo.vlaanderen.be of via arbeidsongevallen@boerenbond.be, door gebruik te maken van een standaard meldingsformulier. Dit meldingsformulier omvat onder meer de volgende items: wat waren de werkzaamheden; wat is er exact misgelopen, met keuze ongeval/bijna-ongeval; wat zijn de gevolgen; wat wordt er ondernomen, met keuzemogelijkheden. PreventAgri, dat ondergebracht is bij het ILVO, bepaalt zijn beleid en prioriteiten op basis van onder andere de aldus verzamelde gegevens.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Ik dank u voor uw antwoord, minister-president, maar ik blijf een beetje op mijn honger zitten. U mag me dat niet kwalijk nemen.

We hebben ongeveer 45.000 land- en tuinbouwbedrijven in België. Het ILVO gaf in een persconferentie op 19 februari cijfers van arbeidsongevallen. Het is een schatting, er zouden 7000 arbeidsongevallen per jaar gebeuren in de landbouwsector. Ik ga ervan uit dat het cijfer geldt voor België en niet alleen voor Vlaanderen, want anders is het nog dramatischer. Ze spraken zelf van een duizelingwekkend hoog cijfer.

Als die cijfers kloppen, gebeurt er jaarlijks in een op de vijf bedrijven een ongeval. Als het over Vlaanderen gaat, wordt dat een op de vier. Als dat zo zou zijn, dan vergt dit verder onderzoek.

Een cijfer waar we wel zeker van zijn, is dat van de 22 doden in 2011. Dat is vrij veel. Het aantal ernstige arbeidsongevallen met niet-dodelijke afloop ligt ook vrij hoog. Men wijst erop dat het een van de sectoren is waar het meeste ongevallen voorkomen. Door de wijze waarop er moet worden gewerkt, alle elementen in acht genomen, is dat logisch. Door de elementen van dieren, machines en natuur, is het een risicovolle sector. Juist daarom is de preventie zo enorm belangrijk.

Ik weet dat u bijkomende inspanningen gedaan hebt via PreventAgri. Nog meer zicht krijgen op de oorzaken zou nuttig zijn. Mijn aanvoelen is dat we vandaag onvoldoende gegevens hebben. Misschien is een bijkomend onderzoek nuttig. Dat is mijn suggestie.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Ik had begrepen dat u vooral geïnteresseerd was in de registratie. Ik heb geen problemen met uw suggestie. Ik zal aan het ILVO de opdracht geven om dieper in te gaan op de geregistreerde gegevens en daar een rapport over te maken.

Ik zal ook vragen om dieper in te gaan op de suggestie van mevrouw Rombouts betreffende de kinderen die op het erf leven.

Ik zal het ILVO die opdracht geven en ik hoop dat u dan alsnog tevreden bent over mijn antwoord.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Ik ben meer dan tevreden over uw aanvullend antwoord, minister-president. Ik zal te gelegener tijd nog een vraag om uitleg stellen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

– *De heer Jos De Meyer, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

■

Vraag om uitleg van de heer Dirk Peeters tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het bijenplan van de federale overheid, meer bepaald de FOD Volksgezondheid, en de relatie met de Vlaamse aanpak van de bijenproblematiek
- 1301 (2012-2013)

Vraag om uitleg van mevrouw Tinne Rombouts tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het actieplan voor de bijen
- 1331 (2012-2013)

Vraag om uitleg van mevrouw Tine Eerlingen tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de bijenproblematiek, het federaal bijenplan en een verbod op het gebruik van neonicotinoïden
- 1372 (2012-2013)

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: Voorzitter, minister-president, bij de start van de lente pakt nu ook de federale overheid – naast de Vlaamse en Europese – uit met een bijenplan. Toen ik het

document bekeek, bij de rubriek gezondheid, zag ik dat het al dateert van oktober 2012. Het is dus niet zo recent maar het kwam recentelijk in het nieuws.

Dit nieuwe plan wijst niet alleen op de ernst van de problematiek, maar ook op de wil van de overheid om daar echt iets aan te doen. Ondertussen zijn er echter al veel plannen en studies. Het blijft echter wachten op zichtbare en vooral meetbare resultaten in onze omgeving. Als dit plan echter bijdraagt tot een versnelling van de acties op het terrein, dan is dat zonder meer positief.

Centraal in dit plan staan de volgende sleuteldoelstellingen: preventie en permanente monitoring op het vlak van de bijengezondheid, een onafhankelijke, wetenschappelijke expertise bij de uitgevoerde beoordelingen en studies, meer coherentie bij de opgezette acties, de integratie van de bijenproblematiek in alle relevante federale overheidsplannen en sensibilisatie en communicatie ten aanzien van betrokken actoren. Dat laatste was ook een element van het voorstel van resolutie dat het Vlaams Parlement daarover heeft goedgekeurd.

Naast deze sleuteldoelstellingen komen ook nog eens 29 concrete acties in beeld, die tegen eind 2014 zouden moeten worden gerealiseerd. Zo zal er, in samenwerking met diverse ngo's, veel aandacht worden besteed aan het sensibiliseren en informeren van de bevolking. Intensiever onderzoek en de opstart van een uitwisselingsforum voor overheden, wetenschappers en andere betrokken partijen moeten de kennis over de bijen vlotter doen circuleren.

Minister-president, ik heb de jongste tijd al wel wat studies zien passeren, maar ik stel vast dat er op het terrein weinig meerwaarde is. Was de Vlaamse overheid betrokken bij de voorbereiding van dit federale bijenplan? Zo ja, met welke partners? Wordt er in de verdere uitwerking gestreefd naar samenwerking en integratie tussen de gewesten enerzijds en de federale overheid anderzijds? Schaart ook Vlaanderen zich achter de tijdsplanning van die 29 concrete acties, dus eind 2014? Kan de problematiek van de erkenning van de geneesmiddelen, met name van oxaalzuur, met dit plan worden aangepakt? Professor Jacobs heeft dat hier aangekaart. Ik meen dat ik daarover ook al een schriftelijke vraag heb gesteld.

Was het Praktijkcentrum Bijen hierbij betrokken? Wat was hun rol? Hoe worden de doelstellingen meetbaar geformuleerd en later geëvalueerd? Dat lijkt me bij de meeste plannen een probleem. Ik doel daarbij op de zogenaamde SMART-formulering (Specifiek, Meetbaar, Aanvaardbaar, Realistisch, Tijdgebonden). Kan dit federale bijenplan dat nu is gepresenteerd, model staan voor een eventuele bijsturing van de Vlaamse plannen die we nu kennen? In welke mate moet het federale plan doorwerken in de Vlaamse plannen die reeds werden ontwikkeld?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Voorzitter, minister-president, geachte leden, ook ik heb vragen over dat actieplan voor de bijen. Dit onderwerp wordt hier natuurlijk niet voor de eerste keer besproken. Toen ik echter las dat staatssecretaris voor Leefmilieu Wathélet voor de dag kwam met een ambitieus plan met betrekking tot de bijensterfte in België, heb ik dat artikel toch wel even opnieuw gelezen, om te zien hoe dat spoot met onze acties en de discussies die we hier ook al hebben gevoerd.

De heer Peeters noemde 5 sleuteldoelstellingen, maar ik heb begrepen dat er sprake is van 6 doelstellingen en van 29 acties. Die hebben voornamelijk te maken met sensibiliseren, informeren en de nodige wetenschappelijke expertise. Men wil echter ook een coherente aanpak ontwikkelen, en dat inderdaad tegen eind 2014.

We hebben in het Vlaams Parlement een voorstel van resolutie goedgekeurd, maar de discussie dateert al van voor 2011, namelijk van de vorige legislatuur. In december 2008 was er de opstart van het praktijkcentrum door het Departement Landbouw en Visserij.

Minister-president, in 2011 heeft er een uitgebreide, door u georganiseerde rondetafelconferentie plaatsgevonden. Daar zijn veertien concrete actiepunten aan bod gekomen. Er zijn middelen vrijgemaakt voor onderzoek en demonstratieprojecten. Er is een gids voor goede bijenteeltpraktijken opgesteld. Er zijn subsidies voor de organisatie van cursussen en vormingen, en vanaf 2012 worden er ook subsidies gegeven voor het inzaaien van bijenvriendelijke groenbedekkers. Dat is toch wel een heel pakket aan heel concrete acties die men heeft genomen.

Europees zijn er ook heel wat onderzoeken, maar ook het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) doet diverse onderzoeken en neemt de kwestie van de bijen systematisch op, onder meer als het gaat over ggo's. We hebben daar begin deze week trouwens een toelichting over gehad. Er is dus heel wat wetenschappelijke aandacht voor de bijensterfteproblematiek.

Minister-president, zijn die beide actieplannen complementair, of is er nadere afstemming nodig? Zijn er eventueel acties die we onder het federaal opgestelde actieplan kunnen schuiven, zodat er ook een optimalisatie van de middelen wordt bewerkstelligd? Het lijkt me heel belangrijk dat er niet sprake is van verschillende communicatiestromen, of dat die communicatie niet verschillend wordt aangepakt, want als er iets belangrijk is voor communicatie, dan is het rechtlijnigheid. Het is belangrijk om te bekijken hoe een en ander elkaar kan versterken, en niet tegenwerken.

Wat is de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van het Vlaamse actieplan? Zijn er nog knelpunten opgedoken waardoor bepaalde acties niet kunnen worden uitgevoerd? Zo ja, welke? Wat zijn de voornaamste conclusies van het Europese onderzoek? We hebben het ILVO-onderzoek deze week al besproken, zeker met betrekking tot ggo's en aardappelen. Zijn de besluiten van de diverse onderzoeken gelijklopend? Kunnen daaruit beleidsconclusies worden getrokken of kunnen er eventueel bijkomende actiepunten worden geformuleerd?

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Voorzitter, ik heb me niet alleen toegespitst op het bijenplan, maar ook op het verbod op het gebruik van neonicotinoïden, dat ook al eerder aan bod is gekomen in deze commissie.

Minister-president, de bijensterfte is massaal en neemt de laatste jaren alsmaar toe. Bijen zijn nochtans van groot economisch belang voor het bestuiven van landbouwgewassen. Voor België zou het gaan over een economische waarde van 350 à 500 miljoen euro. De studies zijn het daar niet allemaal over eens. De collega's hebben het al gezegd: dit is inderdaad al meermaals aan bod gekomen in het Vlaams Parlement. We hebben hoorzittingen gehouden. We hebben dan dat voorstel van resolutie goedgekeurd betreffende een actieplan voor het behoud van de honingbij en van de wilde bij in Vlaanderen. In het kader van de rondetafelconferentie over bijen werden er diverse maatregelen genomen en volgt het Praktijkcentrum Bijen de bijenproblematiek.

Recent kwam de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu (VVVL) dan op de proppen met een federaal bijenplan. Volgens mijn informatie zouden een aantal vertegenwoordigers van Vlaamse imkersverenigingen vooraf niet zijn geconsulteerd over dat federale plan. Dat lijkt me wat vreemd.

De massale bijensterfte heeft diverse oorzaken, zoals de afnemende biodiversiteit, de varroamijt en het gebruik van bepaalde voor bijen schadelijke pesticiden. Het is natuurlijk van belang dat we het de sterk verzwakte bijenpopulaties zo comfortabel mogelijk maken, zodat de bijen een kans maken om te overleven. We hebben natuurlijk niet alles in de hand, maar het beleid kan natuurlijk wel een aantal aspecten beïnvloeden.

Pesticiden hebben hun belang voor het beschermen van landbouwgewassen tegen schadelijke insecten, maar pesticiden die als werkzame stof neonicotinoïden bevatten, spelen een

belangrijke rol in de achteruitgang van de bijenpopulaties. Uit onderzoek is gebleken dat die stof de hersenen van de bijen zou aantasten, waardoor ze gedesoriënteerd geraken. Zelfs al zouden de dosissen voor gezonde bijen niet problematisch zijn, de bijen zijn zodanig verzwakt door de varroamijt en een gebrek aan voedsel dat ze veel vatbaarder zijn voor de schadelijke gevolgen van pesticiden.

Nochtans werd er op de bijeenkomst van Europese landbouwexperts in het Standing Committee on the food chain and animal health op 14 maart 2013 nog geen gekwalificeerde meerderheid voor of tegen een moratorium gevonden. België, Frankrijk en Italië steunden het voorstel, maar er werd geen meerderheid behaald. Ook op de vergadering van de Europese Landbouwwraad van 18 en 19 maart werd nog geen beslissing genomen.

België was duidelijk wel voor een verbod en zou dat eigenlijk ook al zelf kunnen invoeren, zoals andere lidstaten dat al hebben gedaan of van plan zijn, maar volgens minister van Landbouw Laruelle zijn maatregelen niet efficiënt zonder een Europees verbod. We hoeven natuurlijk niet te wachten op Europa: we kunnen nu al zelf een verbod op het gebruik van neonicotinoïden instellen. Minister-president, u hebt dat zelf ook al gezegd in uw antwoord op een schriftelijke vraag van de heer Callens: “Daar waar er goede alternatieven bestaan kan een verbod op de toepassing van deze middelen worden ingesteld.”

Het Departement Landbouw en Visserij is vertegenwoordigd in het federale erkenningscomité dat de nodige beperkingen kan opleggen. Bij de bespreking in deze commissie op 6 februari jongstleden verklaarde u ervan uit te gaan dat het dossier op Europees niveau in maart zou kunnen worden afgerond. Indien dat niet zo zou zijn, dan zou België bijkomende stappen moeten zetten, zo stelde u.

Op korte termijn is het natuurlijk belangrijk om goede alternatieven te hebben voor die producten. Wetenschappers roepen dan ook op tot een grondiger onderzoek naar mogelijke alternatieven voor die schadelijke pesticiden. Momenteel wordt ook enkel het effect op gezonde bijenpopulaties getest, terwijl het effect op verzwakte populaties toch wel zeer relevant wordt, aangezien de bijen het toch wel zeer moeilijk hebben.

Minister-president, ondertussen heb ik vernomen dat het voorstel maandag nog eens op tafel zou komen. Misschien kunt u daar ook wat toelichting bij geven.

Ik heb een hele reeks vragen aan u. Beschikt u over studies met de precieze cijfers met betrekking tot de economische waarde van de bijen voor Vlaanderen en België? Diverse studies spreken elkaar immers enigszins tegen. Zult u, aangezien een Europese beslissing nog uitblijft, bij federaal minister van Landbouw Laruelle pleiten voor de invoering in België van een tijdelijk verbod op het gebruik van neonicotinoïden voor bijenaantrekkelijke gewassen, tenminste toch voor die toepassingen waarvoor alternatieven bestaan?

Bovendien blijkt dat ook appelboomgaarden, die bijzonder aantrekkelijk zijn voor bijen en waar ook bijenkasten worden geplaatst opdat de bevruchting goed zou kunnen gebeuren, worden behandeld met neonicotinoïden via bladsproeistoffen. Men kan natuurlijk altijd voorzorgsmaatregelen nemen, maar die foeragerende bijen die de appelbloesems bezoeken, komen bijna zeker in contact met die schadelijke stoffen. Moet er verder worden gegaan en is een volledig verbod voor die middelen aan de orde? Zijn er voldoende alternatieven voorhanden en wat zou de kostprijs zijn voor de landbouwsector van het ook daar verbieden van het gebruik van neonicotinoïden? Bestaan daar studies over?

Wat zult u doen om uw collega-ministers in de Landbouwwraad ervan te overtuigen een verbod op het gebruik van neonicotinoïden voor bepaalde toepassingen in te voeren? Hoe staat u tegenover het federale bijenplan? Werd Vlaanderen betrokken bij de totstandkoming van dat plan? Is er nood aan een federaal bijenplan, aangezien er al een Vlaams plan is voor de bijenproblematiek, en ook een Waals plan? Natuurlijk bevinden een aantal thema's zich nog federaal. Enige afstemming zou natuurlijk wel wenselijk zijn.

Ik hoor niet zoveel meer van het Vlaamse bijenactieplan. Er is natuurlijk het praktijkcentrum, waarnaar ik ook al heb verwezen. Welke maatregelen hebt u naar aanleiding van onze resolutie met de vraag naar een bijenactieplan al genomen om de weerbaarheid van de bijen te vergroten? Wat is de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van de veertien concrete actiepunten die werden opgesteld naar aanleiding van de rondetafelconferentie van 30 mei 2011?

Europa maakte de jongste jaren al middelen vrij voor steun aan nationale programma's voor de bijenteelt. Voor België was dat in de periode 2011-2013 jaarlijks ongeveer 285.000 euro. Welke aandeel daarvan is er naar Vlaanderen gegaan? Welke projecten of programma's werden uitgevoerd met die Europese cofinanciering? Misschien kunt u daar een schriftelijk antwoord op geven. Dat laat ik aan u over. Wat is de stand van zaken met betrekking tot het ILVO-onderzoek over de effecten van subletale doses van gewasbeschermingsmiddelen?

De heer Jos De Meyer: Collega's, ik had het voorrecht vorige zaterdag aanwezig te mogen zijn op de viering van het honderdjarige bestaan van de bijenbond in onze regio. De zorgen die hier zijn geformuleerd, werden daar ook – terecht en begrijpelijk – geformuleerd.

Minister-president, het verrast me enigszins dat een federaal staatssecretaris enerzijds een plan invoert zonder veel overleg met de gewesten en de regionale verenigingen en dat een collega van hem anderzijds zegt dat maatregelen alleen efficiënt zijn als ze Europees worden genomen. Daar kunt u echter uiteraard niets aan doen, maar ik vraag me af hoe die twee standpunten te rijmen vallen. Misschien is dat een louter retorische vraag. U hoeft zich niet verplicht te voelen om erop te antwoorden, maar ik houd u uiteraard niet tegen.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, geachte leden, dit zijn heel wat vragen in deze commissie. Heel de bijenproblematiek is al sinds jaren een belangrijke problematiek, waaraan ik ook de nodige aandacht en middelen heb proberen te geven en waarvoor ik ook heb getracht een beleid te formuleren.

Het was Frans Peeters, die daar jaren geleden ook zeer intensief mee bezig was. Ik heb nu de indruk dat de gehele commissie – terecht – is aangestoken door de bijenproblematiek.

Het federaal bijenplan is opgemaakt zonder overleg of betrokkenheid van het beleidsdomein Landbouw en Visserij, het beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE) en het Praktijkcentrum Bijen – of leden van het Praktijkcentrum Bijen – wat ik zeer betreurenswaardig vind.

In het plan staan geen concrete informatie of details, zodat het mij niet duidelijk is hoe bepaalde acties zullen worden uitgewerkt. Ik stel vast dat het federaal plan weinig nieuwe concrete acties bevat die al of niet door Vlaanderen moeten worden uitgevoerd. Als er dan toch iets over staat, dan is dat al in uitvoering of loopt het al. Ik heb er dus niets nieuws in gevonden dat we in Vlaanderen nog niet hebben aangepakt of waar we nog niet mee bezig zijn.

Actie 20 beschrijft bijvoorbeeld de ontwikkeling van pedagogische instrumenten per doelgroep, waaronder scholen – dit terwijl de educatieve centra van het beleidsdomein LNE ervaring hebben met het uitwerken van dergelijke instrumenten. Ik denk bijvoorbeeld aan de workshop 'insectenhotel voor kinderen', een brochure over solitaire bijen en verschillende informatieve posters. Voor de werking in de scholen denk ik aan Milieuzorg op School (MOS), dat al enkele jaren actief is op de lagere school en in het secundair onderwijs. Naar deze expertise werd niet gevraagd, en dat is zeer eigenaardig.

Inzake de bevoegdheden landbouw heb ik reeds aangetoond dat de reductie van bestrijdingsmiddelen en het correct gebruik ervan prioritair zijn in het Vlaams landbouwbeleid. Dit komt overeen met diverse acties in het federaal plan. We zijn daar al een hele tijd mee bezig.

Actie 22 is het uitwerken van een proefprogramma dat de bijenziekte monitort voor de periode 2012-2013. Dat is dus een van die veertien actiepunten die zijn voorgesteld na de rondetafel Bijen, die ik heb georganiseerd in 2011. Op bepaalde punten lopen ze dus nog achter.

Samengevat: er is een federaal plan, en spijtig genoeg is daarover niet goed overlegd, maar er is in elk geval toch een plan.

Dan zijn er ook vragen naar het Vlaams plan. Het is inderdaad belangrijk om te kijken waar we staan en wat we hebben gedaan. Collega Rombouts verwees er al naar: ook op Vlaams vlak zijn er al acties ondernomen. Ik zal die even overlopen.

Het belang van bijen voor de landbouw is ondertussen wel bekend. Een studie van het Informatiecentrum voor de Bijenteelt van de Universiteit Gent heeft becijferd dat de economische waarde van honingbijen in België en het Groothertogdom Luxemburg 472 miljoen dollar bedraagt.

Een stand van zaken van de acties van het bijenplan werd in het verleden al gegeven, maar ik zal kort het overzicht heropfrissen.

De inzaai van bijenvriendelijke groenbedekkers wordt gestimuleerd. Landbouwers kunnen hiervoor een subsidie aanvragen. In 2012 werd voor een totale oppervlakte van 23.996,52 hectare ingezaaid, en deze actie wordt in 2013 herhaald.

De faculteit Diergeneeskunde heeft een postacademische bijscholing georganiseerd met als onderwerpen de parameters die de kwaliteit van honing bepalen, residuen in honing en was, en bestrijden van bijenziekten. 39 dierenartsen volgden deze les live, en daarnaast volgden 13 dierenartsen de les digitaal op afstand. Misschien ook iets voor deze commissie, voorzitter? De minister volgt de commissie digitaal. (*Gelach*)

Er is een nieuwe postacademische cursus gepland op 16 mei 2013 ‘Pesticiden en belangrijke bijenziekten met een bedreiging voor de bijenteelt’. Dat is effectief actie, en niet alleen mooie plannen maken.

Het Departement Landbouw en Visserij is betrokken in de werkgroep Bijen van de Federale Overheidsdienst (FOD) Volksgezondheid, waar een wijzigingsbesluit van het koninklijk besluit van 7 maart 2007 wordt uitgewerkt. Het voorstel van het Departement Landbouw en Visserij aan het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) voor het toelaten van een vereenvoudigd en laagdrempelig formulier voor de officiële registratie van de imkers kreeg geen gunstig gevolg, en dat is spijtig.

Vlaamse land- en tuinbouwers worden op een positieve manier gesensibiliseerd om een bijenvriendelijke omgeving te creëren. Op proefbedrijven worden bijvoorbeeld bloemrijke akkerranden ingezaaid, zodat hier tijdens demonstratiebezoeken de nodige aandacht aan kan worden besteed. Ik verwijs naar de proefboerderijen in Linter-Zwalm voor de akkerbouw en in Kortenaak voor de fruitteelt.

Het Informatiecentrum voor de Bijenteelt werkt met een nieuw communicatiemiddel: een aantrekkelijke brochure van een twintigtal pagina's met vlot leesbare teksten. Op die manier is er een professionelere benadering van de imkerij en wordt de deskundigheid van de imkers vergroot.

In het kader van het Vlaamse luik van het EU-bijenteeltprogramma werd tijdens het voorbije imkerseizoen een screening georganiseerd naar de verspreiding van virussen bij de bijen van 170 imkers, verspreid over heel Vlaanderen, en die data worden momenteel verwerkt.

Eveneens in het kader van het Vlaamse luik van het EU-bijenteeltprogramma werd een drachtplantengids opgesteld. Deze publicatie bevat een overzicht van bijenvriendelijke planten. Het Departement Landbouw en Visserij heeft deze verspreid naar alle gemeentebesturen, provincies en naar 24 landbouwscholen. Recent werd er een bevraging gedaan bij

de gemeentelijke milieudiensten naar de acties die ondernomen zijn of die nog zullen worden ondernomen.

Zoals tijdens de rondetafelconferentie van 2011 al is gebleken en wordt bevestigd door de experts, is het een feit dat de bijenproblematiek multifactorieel is. Enerzijds zijn er de externe bedreigingen zoals varroase, bacteriën, parasieten en virussen, en zijn er ook de residuen van gewasbeschermingsmiddelen en andere verontreinigingen. Anderzijds is de bij verzwakt door een verschraling van de bijenweide en door selectie. Er zijn dus twee invalshoeken.

Er worden heel wat acties ondernomen voor een verrijking van de bloemenweide door lokale besturen en administraties, en imkerverenigingen werken al jaren rond selectie. Uit de bevraging bij de gemeenten is gebleken dat de genomen acties en initiatieven beter op elkaar kunnen worden afgestemd, zodat elke inspanning, hoe minimaal deze ook is, maximaal kan renderen. Gemeenten met beperkte mogelijkheden qua personeel en budget zullen op die manier toch een zeer actief beleid kunnen voeren.

Voorzitter, dat is een overzicht van het Vlaamse plan. Er zijn dus toch al heel wat acties gerealiseerd, en er zijn ook acties die nog lopen.

Dan kom ik bij het Honingprogramma. De Vlaamse bijenteeltsector had de voorbije twee campagnes van het Honingprogramma recht op 150.000 euro Europese cofinanciering per jaar. De belangrijkste acties, ingedeeld volgens de rubrieken voorzien in de EU-reglementering, waren hierbij de maatregelen voor het herstel van het bijenbestand en de technische bijstand voor de bijenhouders, met respectievelijk zo'n 40 procent en 36 procent van het budget. Verder waren er nog maatregelen voor de bestrijding van de varroamijt en steun voor de honinganalyses, elk goed voor zo'n 12 procent van het budget.

Dan zijn er de co-existentiemaatregelen: het Europees onderzoek versus het ILVO-onderzoek.

Het Europees onderzoek behandelt maïs. Het ontwerppapier van dat Europees onderzoek ligt momenteel bij de Europese Commissie. Het behandelt onder andere de wetenschappelijke en empirische gegevens over het gedrag van bijen, de eigenschappen van pollen en de aanwezigheid van pollen in honing. Onlangs was er op televisie nog een debat over dit onderwerp. Op basis van de ontwerpconclusies kan worden gesteld dat het Best Practices Document voor maïs niet hoeft te worden aangepast. Dit betekent concreet dat er voor maïs geen bijkomende actiepunten nodig zijn. Men kan dus besluiten dat de Vlaamse regelgeving niet dient te worden aangepast.

Het ILVO-onderzoek behandelt aardappelen. Dit onderzoek werd aangevat naar aanleiding van de veldproef die werd uitgevoerd met de plaagresistente genetisch gewijzigde aardappelen in 2011-2012 en de publieke discussie rond de rol van bijen in de mogelijke verspreiding van pollen van deze genetisch gemodificeerde aardappelen. De centrale onderzoeksvraag in het uitgevoerde onderzoek was of er in het pollen verzameld door de bijen en in de geproduceerde honing, aardappelpollen kon worden teruggevonden. De conclusies van het onderzoek werden hier gisteren in de commissie voorgesteld. Op basis van de onderzoeksgegevens kan worden besloten dat honingbijen niet op aardappel vliegen en dat er bijgevolg ook geen aardappelpollen in de honing kon worden teruggevonden. Ook voor de aardappel zijn er bijgevolg geen bijkomende actiepunten nodig. Het besluit is dus dat de Vlaamse regelgeving niet dient te worden aangepast.

Collega's, een ander punt zijn de gewasbeschermingsmiddelen of de neonicotinoïden. Er is een nieuwe vergadering van het Standing Committee on the Food Chain and Animal Health (SCFAH) gepland op 29 april, waar de problematiek opnieuw wordt besproken. Vlaanderen blijft bij zijn standpunt voor een verbod op de schadelijke neonicotinoïden voor bijenaantrekkelijke gewassen. Deze houding is gebaseerd op de studie van de European Food Safety Authority (EFSA) ter zake. Ik heb echter begrepen dat er nu een nieuwe Britse studie

is die zegt dat er helemaal geen probleem is. Tja, wetenschappers onder elkaar ... Die studie is bekendgemaakt, en het wordt interessant om dat wetenschappelijk debat te volgen.

Hoe dan ook, ik denk dat het goed is dat we maximaal blijven gaan voor een gezamenlijke Europese aanpak. Na 29 april zullen we zien waar we staan. Dan zullen we weten of er op Europees niveau een akkoord is, en hoe we daarmee moeten omgaan.

In het voorstel voor tijdelijk verbod op het gebruik van de betrokken neonicotinoïden is het verbod op bladtoepassing voor de bloei bij appel begrepen. Vlaanderen ondersteunt dit voorstel. Er zijn voldoende alternatieven op dit ogenblik zonder grote meerkost voor de fruittelers.

Wat betreft het onderzoek inzake subletale doses is het zo dat het ILVO momenteel geen lopend onderzoek heeft over de effecten van subletale doses van gewasbeschermingsmiddelen. In het kader van een onderzoeksproject door het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT) met betrekking tot stofdrift van gewasbeschermingsmiddelen bij het inzaaien van gecoat zaad, heeft het ILVO een literatuurstudie uitgevoerd over de problematiek van stofdrift met betrekking tot de effecten van stof van gewasbeschermingsmiddelen op onder andere bijen. Deze studie werd gepubliceerd in Pest Management Science van januari 2013.

Dat is er nog het laatste element oxaalzuur. Een vergunning voor het in de handel brengen moet worden aangevraagd bij het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten (FAGG) door de vergunninghouder van het geneesmiddel voor diergeneeskundig gebruik. Er is bij het FAGG geen aanvraag ingediend voor het gebruik van oxaalzuur.

Dit zijn mijn antwoorden op de vele vragen. Ik ga ervan uit dat u dit ook verder opvolgt. Al naargelang die vergadering op Europees niveau en dergelijke meer, zullen we daar – ‘en cours de route’ – zeker nog op terugkomen.

De voorzitter: Collega's, het antwoord van de minister zal u ter beschikking worden gesteld. Zo kunt u het verder grondig bestuderen.

De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: Minister-president, mijn vermoeden is bevestigd. Ik voelde bij het formuleren van mijn vraag aan mijn kleine teen dat er weinig overleg was geweest tussen de Federale Regering en de gewesten. U zegt dat ook met zoveel woorden.

Minister-president Kris Peeters: Zelfs niet met de sector. Wij zijn het wel gewoon, maar zelfs niet met de sector, en dat vind ik nog erger.

De heer Dirk Peeters: Het is wel flagrant, ja. Het doet toch wel enigszins de wenkbrauwen fronsen. Ik denk dat er alleen nog maar op het vlak van globale aanpak en goede afspraken een meerwaarde te creëren is. Inhoudelijk heb ik er weinig tegen in te brengen, maar dit wordt gewoon ‘plan 87bis’, dat we bij de andere leggen. Dat zal geen meerwaarde geven. Daarom is het eigenlijk ook het plan van de gemiste kans.

Ik ben blij dat we het antwoord ook op papier krijgen, zodat we het goed kunnen analyseren. Daarna kunnen we er eventueel nog op terugkomen.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Ik wil de minister-president voor zijn antwoord bedanken. Voor mij is het duidelijk dat hij de aandacht voor de hele bijensterfteproblematiek scherp houdt. Hij wil hierop blijven inzetten en nagaan op welke wijze we, eventueel langs verschillende kanalen, een oplossing kunnen bieden. Het is belangrijk dat de sector en iedereen die op een of andere manier een steentje kan bijdragen ook mee kan. Overleg met de betrokkenen is dan ook zeer belangrijk.

Wat dit laatste punt betreft, ben ik enigszins bezorgd dat onze goede plannen door minder goed onderbouwde plannen zouden worden doorkruist. Zeker op het vlak van de communicatie en dergelijke vrees ik dat we een gedeelte van onze geloofwaardigheid zouden kunnen kwijtspelen. Hetzelfde geldt voor de goodwill van de mensen die effectief resultaten moeten boeken. Ik hoop dan ook dat de minister-president een manier kan vinden om ervoor te zorgen dat het federaal plan het Vlaams plan niet doorkruist.

Eigenlijk zouden de plannen elkaar moeten versterken. Indien de federale overheid middelen ter beschikking zou stellen, zouden we hier een aantal acties aan kunnen verbinden. Op die manier zouden we dan financiële efficiëntiewinsten kunnen boeken. Ik ben gewoon bezorgd dat onze goede intenties en de plannen waarvoor de Vlaamse overheid zich blijft inzetten, zouden worden doorkruist.

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Ik wil de minister-president hartelijk danken voor zijn uitgebreid antwoord. Het lijkt me, zoals mevrouw Rombouts al heeft gesteld, belangrijk dat beide plannen wat meer op elkaar worden afgestemd. Het is mogelijk dat de minister-president dit sowieso al van plan is, maar ik zou hem toch willen vragen federaal minister Laruelle een signaal te geven. Dit is geen goede werkwijze. De sector moet worden geraadpleegd. Er moet meer afstemming komen. De vraag is of het plan alsnog kan worden bijgestuurd. De acties kunnen misschien nog in elkaar worden geschoven.

Daarnaast wil ik nog een vraag over de neonicotinoïden stellen. Ik ben blij dat de minister-president dit standpunt heeft ingenomen. Ik ben het ermee eens dat er best een Europese beslissing zou komen. Dit zou best ook zo snel mogelijk gebeuren. De landbouwers moeten weten waar ze aan toe zijn. Ze moeten zo snel mogelijk op de hoogte worden gesteld. Indien de Europese Commissie er niet uit zou geraken, vraag ik me af of er alsnog een Vlaams of Belgisch verbod zou komen.

Tot slot heeft de minister-president vermeld dat er acties worden ondernomen om de bermen van akkers met bloemen in te zaaien. Dit zou de bijen natuurlijk meer voedsel verschaffen. Dit lijkt me een zeer goede actie. Het risico bestaat echter dat toch met schadelijke pesticiden wordt gespreid en dat dit op die bloemenranden zou overwaaien. De goede praktijk schrijft voor dat de bermen worden gemaaid. Volgens mij doen de meeste landbouwers dat ook. Misschien is het een goed idee nog een sensibiliseringsactie op het getouw te zetten. Iedereen moet zich ervan bewust zijn dat de bijen op die bermen vliegen en niet met schadelijke pesticiden mogen worden besmet. Het lijkt me dan ook zinvol hierover nogmaals te communiceren.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Tinne Rombouts tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de subsidie voor boslandbouwsystemen in Vlaanderen
- 1420 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Voorzitter, ik wil graag een vraag om uitleg stellen die een opvolging van eerdere vragen om uitleg over de boslandbouwsystemen inhoudt. We hebben in deze commissie al eerder over dit onderwerp gesproken.

Europees onderzoek heeft al in 2004 aangetoond dat de boslandbouwsystemen, ook wel agroforestrysystemen genoemd, vanaf een bepaald ogenblik in de verdrukking zijn gekomen. Het betreft nochtans een interessant en economisch leefbaar landbouwsysteem.

In 2007 heeft de Europese Commissie gevolg gegeven aan het onderzoek en is nagegaan op welke manier het boslandbouwsysteem binnen het gemeenschappelijk landbouwbeleid van een betere versterking of ondersteuning zou kunnen genieten. Ook de Vlaamse overheid is hierop ingegaan. De minister-president heeft zelf initiatieven genomen om na te gaan op welke manier we die agroforestryssystemen kunnen versterken of ondersteunen.

In Vlaanderen is het noodzakelijk gebleken eerst een aantal juridische obstakels en onzekerheden weg te werken. Er is tevens in een financiële ondersteuning voorzien. Vanaf een halve hectare, waarbij we uitgaan van ongeveer dertig bomen per hectare, kan tot 70 procent van de aanplantkosten worden gesubsidieerd.

Sinds de subsidie voor boslandbouwsystemen binnen het toepassingsgebied van de plattelandsverordening 2011 in werking is getreden, zijn er twee aanvraagperiodes geweest. Ik beschik over de cijfergegevens. Van elf goedgekeurde inschrijvingen tijdens de eerste aanvraagperiode zijn er zeven effectief uitgevoerd. Dat heeft 7,57 hectare aan aanplantingen opgeleverd. De tweede aanvraagperiode heeft vijf goedgekeurde inschrijvingen opgeleverd. Het totale areaal hiervoor bedraagt 9 hectare.

Op zich lijkt dit een heel beperkt aantal hectaren. Hoewel dit enigszins klopt, wil ik toch opmerken dat elke hectare op een of andere manier een positieve bijdrage kan leveren. Hoewel we ons enkel op twee aanvraagperiodes kunnen baseren, stellen we toch een terugval vast van het aantal goedgekeurde subsidieaanvragen voor boslandbouwsystemen. We merken tegelijkertijd wel op dat het aantal hectaren is gestegen.

In het licht van de aangekondigde vergroeningsverplichtingen van het hervormd gemeenschappelijk landbouwbeleid na 2013 zou het misschien mogelijk worden verder op het belang van agroforestryssystemen in te zetten. Het gaat hier tenslotte om een interessant systeem dat verder moeten worden geïntroduceerd.

Ik ben niet zeker of het systeem binnen het kader van de vergroeningsmaatregel kan worden toegepast. Ik weet, met andere woorden, niet of het effectief zou worden aanvaard. Het lijkt me echter een interessant denkspoor dat mogelijk ook voor een aantal bedrijven op dat vlak voordelen zou opleveren.

Minister-president, aangezien de subsidie past in het toepassingsgebied van de plattelandsverordening die eind 2013 afloopt, zal moeten worden nagegaan op welke wijze de subsidiëring misschien kan worden voortgezet. Ik weet niet of u hier al enig zicht op hebt. Op welke wijze zal het volgens u mogelijk zijn deze specifieke ondersteuningsvorm voort te zetten?

Acht u het wenselijk bijkomende maatregelen uit te werken om het succes van de bestaande subsidies te maximaliseren? Zo ja, op welke manier denkt u dit tot stand te brengen? Binnen welke tijdsspanne zal dit gebeuren?

Een belangrijk element is de duidelijkheid, de communicatie en de zekerheid met betrekking tot het systeem. Wie op een bepaald ogenblik voor bomen kiest, weet dat binnen de landbouwsector een zekere bezorgdheid leeft. Op welke manier moet hiermee worden omgegaan? Hoe wordt dit juridisch gezien? Zodra de juridische obstakels zijn weggenomen, lijkt het me wenselijk hierover te communiceren en rechtszekerheid te bieden.

In mijn vorige vraag om uitleg over dit onderwerp ben ik ook op het communicatietraject ingegaan. Bent u van plan hier meer op in te zetten?

Acht u het wenselijk nog bijkomende sensibiliseringsacties te plannen of bijkomende proefprojecten te starten? Zo ja, om welke projecten gaat het dan? Weet u ondertussen al meer over het demonstratie- en proefproject dat de Universiteit Gent en de Vereniging voor Bos in Vlaanderen samen hebben opgericht?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, het is de bedoeling de maatregel in verband met de boslandbouw in het Programmadocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO) voor de periode 2014-2020 voort te zetten.

Door sinds 2011 de aanplanting van boslandbouwsystemen financieel te ondersteunen, heeft de Vlaamse Regering expliciet gesteld dat ze de boslandbouwsystemen in Vlaanderen wil stimuleren. Het feit dat weinig landbouwers hierop intekenen, geeft impliciet aan dat het wellicht niet de financiële ondersteuning is die de landbouwers ervan weerhoudt hierop in te tekenen. Wellicht zorgen de nog aanwezige juridische onzekerheid, waarvoor nochtans al reële stappen zijn gezet, en de economische en bedrijfstechnische vragen ervoor dat niet meer landbouwers de stap naar agroforestry wagen.

Indien de boslandbouwsystemen binnen de vergroening van het gemeenschappelijk landbouwbeleid als ecologisch aandachtsgebied in aanmerking zouden komen, zou dit mogelijk een bijkomende stimulans geven. In dit geval zullen mijn diensten de nodige maatregelen treffen om de nieuwe en de bestaande boslandbouwsystemen in kaart te brengen en een duidelijke plaats in het gemeenschappelijk landbouwbeleid toe te kennen.

Mijn diensten hebben al meerdere initiatieven genomen om uitvoerig over de huidig gekende informatie te communiceren. Dit is onder meer gebeurd tijdens de studiedag van de afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling en het Vlaams Ruraal Netwerk in de zomer van 2012. In een uitgebreid interview dat aan het Vlaams Infocentrum Land- en Tuinbouw (VILT) is gegeven, hebben mijn diensten duidelijk gecommuniceerd over de kansen en de knelpunten van boslandbouwsystemen in Vlaanderen. Ook in de landbouwpers is uitvoerig aandacht geschonken aan de maatregel.

Met betrekking tot de economische vragen kunnen we momenteel nog niet veel bijkomende communicatie voeren. De landbouwers stellen zich vragen over de rendabiliteit van boslandbouwsystemen in de Vlaamse context. In tegenstelling tot wat de courante teelten betreft, hebben we geen bedrijfseconomische cijfers over boslandbouwsystemen. Om dit te kunnen onderbouwen, had het ILVO gerekend op een studie van het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT). Die studie had de technische en bedrijfseconomische parameters moeten opvolgen en kennis hierover moeten opbouwen. Aangezien het project niet is geselecteerd, zal een alternatieve financiering moeten worden gezocht om deze informatie alsnog te verkrijgen.

Wat de juridische knelpunten betreft, is er vraag naar meer duidelijkheid en naar garanties in relatie tot het Bosdecreet en de kleine landschapselementen. De garantie dat de geplante bomen bij kaprijpheid kunnen worden gekapt en niet onder het toepassingsgebied van het Bosdecreet vallen, is essentieel om het vertrouwen te winnen van de mensen die de maatregel effectief willen toepassen.

Het Bosdecreet is ondertussen aangepast. De aanpassing van het decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijke milieu is in opmaak. Daarnaast moet ook de kapvergunning worden geregeld. We zullen de nodige inspanningen blijven leveren om boslandbouwsystemen een correcte plaats in het juridisch landschap te geven.

Mijn diensten plannen een interne vorming om de interne kennis verder te optimaliseren. Hiervoor wordt rekening gehouden met de aandacht voor boslandbouwsystemen binnen de gangbare bedrijfsvoering. Er zijn al contacten gelegd om een vormingsmoment te organiseren voor de bedrijfsplanners van de Vlaamse Landmaatschappij (VLM). Dit moet hen in staat stellen de mogelijkheden van boslandbouwsystemen tijdens hun individuele begeleiding van landbouwers in de bedrijfsplannen op te nemen.

Wat het demonstratie- en proefproject van de Universiteit Gent en de Vereniging voor Bos in Vlaanderen betreft, is nog maar weinig informatie beschikbaar. Het is wellicht nog te vroeg om resultaten te presenteren. Er treedt immers pas na verloop van een aantal jaren concurrentie op tussen de teelt en de bomen. Het onderzoek zal pas dan echte resultaten

opleveren. Een goede kennis van de uitgangssituatie en een monitoring van bij het begin zijn evenwel noodzakelijk om de evoluties van de opbrengsten te kunnen opvolgen.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik ben blij dat heel het agroforestrystelsel blijvend aandacht krijgt. Binnen het gemeenschappelijk landbouwbeleid is er wat twijfel of het allemaal wel zo interessant is. Indien het als een vergroeningsmaatregel kan meetellen, lijkt het me voor Vlaanderen alvast interessant dit in bedrijfsplannen te kunnen opnemen. Ik beweer niet dat we hier massaal op moeten of kunnen inzetten. Voor een aantal bedrijven zou het misschien een oplossing kunnen bieden. De voorwaarde is dan wel dat er rechtszekerheid is. Het areaal moet als boslandbouwsysteem worden erkend en niet onder het Bosdecreet vallen. Ik ben blij dat de administratie dit stringent opvolgt. Ik reken erop dat dit mogelijk ooit vruchten zal afwerpen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■